

jának az előnyomulása is megakasztja sok esetben a vérzést, sőt végkép elfogja.

7. Czomb-lövésnél a sebvér semmi feltűnő különbözetet nem mutat; közönséges vérszínű, de kissé híg, azonban elég bőséges. A sebvér közvetlenül a hátsóláb nyomán fekszik.

8. Lábszár-lövésnél, ha vér van a nyomban, ez magas lábszárlövésre, a vad nyoma körül szétfreccscent vér pedig alacsony lábszár-lövésre mutat. A sebvér mindkét esetben meglehetősen bőséges és rendes vérszínű.

9. Vak-, csigolya- és horzs-lövésnél csak kevés, vagy épen semmi vért nem találunk, de annál több szórt, melyek tövestől, vagy legalább majdnem teljes hosszágukban tépettek le a golyó által és nem ritkán szőrös bőrdarabkák is fekszenek a jelek között.

10. Hát-lövésnél nem mindig találunk sebvért, hanem főleg csakis lelőtt szőröket. Ha vérzés áll be a lövés után, a lecsurgó sebvér mindig a nyom mellett fekszik és közönséges vérszínű.

11. Nyak-lövésnél, ha csupán hús-seb ütött, a sebvér színe a világosnál kissé sötétebb és híg folyású, de nem tartósan bőséges; ha ütér tépetett szét, a bő vérzés sokkal tartósabb s messze oldalt frecckend. A sebvér vagy a lábnyomok közt, vagy az előláb lépése előtt fekszik és pedig annál távolabb, minél közelebb hatolt be a golyó a fejhez.

12. Igen folyékony, világos színű és nem habos vér csak a húsrészek megsebesülésétől származhatik. A vérzés foka s a vér színe egyébiránt a körülményekhez képest különböző is lehet; például vesepecsenye-lövésnél a nem bőséges sebvér színe meglehetősen sötét, különösen ha a vesék is megsérültek. A vért ilyenkor a nyomtól oldalvást, a hátsóláb nyomához közelebb találjuk. — Üres lövés esetében a vérzés kezdetben szinte rohamos, de csak rövid ideig tart; a sebvér színe közönséges vérszínű s a nyomtól oldalt, az előlábak nyomához közelebb fekszik.

13. Magas válllap-lövésnél a vad meglövetése helyén meglehetősen sok igen piros vért és egy kis lemetszett szőröcsomót lehet találni. Némelykor a vérzés csak igen kis mérvű, majdnem elenyészőleg csekély.

14. Mély válllap-lövésnél vagy igen barna, vastag, vagy igen piros és habos vért találunk azon a helyen, a hol a vad a lövést kapta és a nyomon esetleg kevés lemetszett szórt is.

15. Hátsó válllap-lövésnél — mivel ilyenkor rendszeren tüdőt ér a golyó — a vér czinóbervörös és habos, bőven omló; ellenben ha a máj van találva, a sebből szintén vastag, de barnavörös vér frecckend ki; míg az igen folyékony (híg) barnáspiros vér szív-lövésre vall.

Mindezen vér- s egyéb sebzési jeleket és a sebzést kombinációba véve kell — ha szükséges — a sebhedt vad utánkeresésére előkészülni. Főszabálynak veendő azonban, hogy az oly vadat, mely tüzelés közben rálövetése helyén helyben nem maradt, mindjárt nyomban utánkereséssel bizgatni nem szabad, mert különben a nyugtalanított vad felkel helyéből s töbnyire oly messze elmegy, míg elfekszik ismét, hogy kivált kitűnő véreb segítje nélkül csak ritkán, vagy épenséggel rá sem is lehet találni többé; ellenben ha a körülmények szerint (a sebzés mérvéhez képest) több-kevesebb ideig nyugodni hagyjuk a sebhedt vadat, pl. fél, vagy egy, sőt több (3—4) óra hosszágig is, akkor a vad csakhamar megbetegszik, elgyengül s nem kel fel betegágyából többé. E szabály alól csak a lábsebet kapott vadat vehetjük ki,

— ha van vérebünk, — mert az ily vad messze elmegy és ennél fogva szükséges, hogy a véreb mielőbb megállítsa; tehát azonnal utána eresztendő. — Fej-, nyak-, alsó nyak-, magas válllap, válllap-, mély válllap és a hátsó válllap-lövések általában halálosak lévén, a vad véreb segítségével nélkül is megkapható, valamint töbnyire sügy-lövés esetében is; más, kevésbbé súlyos, illetve nem halálos sebzéseknél azonban a vad mindig utánkeresésre marad, például vékonyán találva, vagy bél-, gyomor-, láb- stb. lövéseknél. A vékonyán talált vadnak 3—4 óra lefolyása előtt utána menni sohasem szabad, akkor is igen óvatosan és ügyesen kell eljárni, mert ily lövéssel még a hosszú pihenés daczára is nagyon messze elfuthat a vad, amíg azt sikerül leteríteni, illetőleg megállítani a vérebnek. Bél-lövésnél is ugyancsak órákig (3—4 óráig is) fektüdni hagyjuk a sebesültet; ellenben — mint már említém — láb-lövésnél azonnal ráeresztjük a vérkutyát. Gyomorlövésnél 2—3 órai nyugtot engedünk a vadnak, hogy kellőleg elbetegedjék s azután szíjon eresztett vérebbel csapázunk utána nagy óvatosan, hogy lehetőleg fekhelyén lephessük meg s ha közel bejárva fölugrik, az ebet a szíjról utána eresztjük, mely azt rendszeren rövid idő múlva megállítja. Czomb-lövésnél — mint tudjuk — a vad messze elmegy (ha csontzúzást nem szenvedett) s csak akkor heveredik le, ha végkimerültségében szinte mozdulni is képtelen már. Az ekként sebesült vadnak szintén időt engedünk a megbetegedésre s megfekvése után nyugodtan hagyjuk egy darabig s csak azután csapázunk és a sütykséghez képest ráuszítjuk a vérebet. Hanem az ily vad beközelítése mindig nagy óvatosságot igényel. Ha a máj, lép, vesék, vagy a tüdő csak kevésbé sérült meg a lövés következtében, akkor a vad még több órán át élélhet, miért is az utánkeresést csak 3—4 óra lefolyása után tanácsos megkezdeni, hogy a vad igen megbetegedjék és megmerevedjék. Az összes válllap-lövésnél már körülbelül másfél óra múlva követhetjük a vadat a vérebbel, mert az ekként sebesült vad csakhamar annyira megbetegszik, hogy csak igen ritkán képes újra lábra kelni. Könnyebb nyak-lövésnél szintén csak több órai várakozás után mehetünk utána a vadnak; hanem akkor is a legnagyobb óvatossággal, lövésre kész helyzetben, hogy lehetőleg még egyszer lövésre kaphassuk, mert különben ritkán kapjuk meg és a távolabbról eliramolt még a véreb se igen képes megállítani. Vesepecsenye-lövésnél bár hamar és igen megbetegszik a vad, de azért több óráig élélhet, — miért is csak huzamosabb idő múltán tanácsos felkeresésére indulni.

Lakatos K.

121 VADÁSZAC.

A küszöbön levő vízivadászati idény a legszebb kilátásokkal kecsegteti a vízivadászat híveit országszerte, a hol csak megmaradt még valamelyes vadnevelő helye a régi, nagyarányú lápok, rétek és nádasos tavaknak és különösen a még érintetlen nagy mocsárok biztatnak a legszebb jövőddel. Így például — mint értesülünk — a Fertőn rég nem mutatkozott annyi víziszárnyas, mint most kezdi jelentgetni magát. Temérdek a kacsza, szárcsa, búvár (vöcsök) és sok mindenféle más vízivad, sőt a nálunk már csak hulladozóban levő, meglehetősen ritkává lett nagy kócsag is fel-feltűnik a lápok elhagyottabb helyein. — A

velencei tórol is ugya csak szép, sőt felette gazdag vadállományt jelenthetünk, bár a kacsá- és szárcsaivadékok közt még sok a gyengécske, fejletlen vad, — másrészt azonban a nád-labirintusok sikátoráiban, a rigyások és náderdők sűrjetegeinek vízi útjain járva-kelve csöndben haladó halászcsonakon, a vízi rejtekben lappangó vadnak oly tömegét sejteti velünk a perczre sem szűnő zörej, vergődés, csatokolás és lárma, a melyről egyelőre még fogalmat se alkothatunk magunknak, de kétségtelenül megbizonyosodunk affelől, hogy a szárnyasok rendkívüli tömege neveli ott fiait s a lohosodó kacsák ezrei találtak ott kellemes bujósdi tanyára. E folyó hó 6- és 7-én a velencei tó gárdonyi részén egy kis próba-körültretekintést tartott egy budapestről kirándult kedélyes úri vadász-társaság s nem csak a látottakkal, de egyelőre az eredménnyel is igen megelégedve végezték kissé korai exkurziójukat. Ez alkalommal lövetett több kacsá, szárcsa és búvár, sőt néhány fiatal *batla* (fekete ibisz) is esett. A kacsák este már igen szépen húztak és csapatokban is jártak a tó felett; a hajnali húzás azonban még a kezdetlegesség jellegével bírt és többnyire egyes kószalásokra szorítkozott. Mindamellet a jelekből ítélve, a tömeges mozgalom aligha hosszabb időhöz fűződik immár, a midőn is a bpesti puskaforgatók valódi eldórádóját találandják itt a hasonlíthatlan szépségű vízisportnak. A készülődések máris folynak; a Bóné-féle gárdonyi vízi-vadászterület kihasználása céljából ugyanis egy vadásztársaság van szervezkedőben, mely korlátolt számban tagtársakul jelentkező urakat szívesen felvesz társaságába, mi végett jelentkezni lehet lapunk szerkesztőségében, vagy pedig levélileg a vadászterület tulajdonosa: Bóné Gyula úrnál Gárdonyban (Fehérmegye). Tagsági díj az egész idényre 10 forint. Van kellemes vadásztanya, úri ellátás és kiszolgálás. Távolság egy óra a déli vasuttal. A vadászat máris gyakorolható.

L. K.

IRODALOM.

A KIRÁLYTIGRIS. Bársony István legújabb regény-remeke Singer és Wolfner kiadásában. Kritikát nem írunk róla, az már talán tölösleges is Bársony könyveiről, melyek mindegyikének megjelenése egy-egy szennzáció az irodalmi jelenségek terén a vérbeli magyar olvasó közönség várvavárt irodalmi virágainak illatos, legszebben virító csokrai közt, azok között, melyek az ő szívéhez, érzelmeihez és lelkéhez szólnak s amelyeket a nagy köz szívében visel. Csak jelezni akartuk, hogy ismét megjelent egy azok közül: egy szép, egy gyönyörű könyv a magyarok egyetlen „Pistájától” — minthogy Istvánunk van már legnagyobb, — egy olyan könyv, melyre a magyar Génusz búbája szórja káprázatos ragyogását. Aki szereti a szépet, olvassa el ezt a könyvet!

ÁLLATTAN a középiskolák felsőbb osztályai stb. számára, — továbbá: NÖVÉNYTAN a reáliskolák ötödik osztálya számára; mindkét könyv dr. Szerényi Hugó tanár, a jól ismert, jeles tankönyv-író tolla alól került ki s Wodianer F. és Fiai kiadásában hagyta el a sajtót. E művek a tanügyi irodalom újabb produktumai közt bizonyára a legjeleesebbek közt foglalnak helyet s mind szerkezeti czélszerűségüknél fogva, mind pedig remek illusztrációik folytán hivatva vannak a közképzés szellemi eszközei közt elsőrendű tényezőkként szerepelni.

ZEMPLÉNI ÁRPÁD-nak „Didó” cím alatt egy verses lírai regénye hagyta el a sajtót, mely a magyar bohémvilágban játszik s mint afféle szerelmes regény, legnagyobbbrészt lírai versekből van összeállítva. Rendkívül érdekes és minden ízében eredeti munka Zempléninek e »czigány-regény«-e. Az érdekes tartalmat négy szép műmelléklet emeli, melyeket Tóth István, ismert kiváló szobrász készített a könyvhöz — illusztráció-képen. Nagyon sikerült valamennyi. Ez az első eset, hogy magyar könyvet szobrász illusztrált. Remélhetőleg e jó példának számos követője akad majd az illusztrálás ez új módjában nem-sokára. A 200 oldalas vastag kötet bolti ára 2 korona; azonban előfizetés útján is kapható még a szerzőnél (Budapest, IX. ker., Czuczor-utca 8. sz.) egy koronájával. Melegen ajánljuk e művet olvasóink figyelmébe.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

B. J. Rimaszombat. A cikket megkaptuk, köszönjük, a vadászati idényben hozni fogjuk.

S. A. Debreczen. Igenis, a zerge egyedül is, párosával is szokott megjelenni.

L. L. Brassó. Versét sajnálatunkra nem közölhetjük, — de inkább csak tárgyalmaz ennek az oka.

Dr. M. A. Keszthely. Kis cikkre a tengernyi szerkesztőségi kézirat közt eltévedt s így sajnálatunkra nincs módunkban leadni. Bocsánat!

V. K. D. J. Kérjük önöket, ne küldjenek nekünk verset, mert verseket — még ha nagyon jók is — csak kivételesen közölhetünk, minthogy lapunk irányával nem egyez meg a kötött poezis kultiválása.

B—y. V. Novellettek, szerelmi históriák nem a mi lapunkba valók. Szakcikkeiket mind közölni fogjuk. Küldhet ilyeneket többet is.

Hét hónapos, gyönyörű, fajtisza, hosszúszerű him szentbernát-hegyi kutyámat hasonló, esetleg idősebb korú, jó fajból származott angol pointerrel elcserelném. Czim a kiadóhivatalban.

Egy fehér szarka, élő, jutányosan eladó. Bővebbet a kiadóhivatal.

Vizslák. Gyönyörű angol setter-kölykök 12 forint-jával (szállítási költséggel együtt) kaphatók Almási Ferencz úrnál, Kúnbaja.

FOTO-CZINKOGRAFIAI MŰINTÉZET.

MŰÖSSZETSŐ SOKSZOROSÍTÁSOK.

Clichek folyóiratok, könyvek, árjegyzékek és tudományos művek számára.

Kitűnő kivitelben, legjobb módszerek szerint előállítva.

— Jutányos árak. —

Czim osakis: BUDAPEST, VI. ker., Király-utca 30. szám.

TELEFON: 18—99.

„A TERMÉSZET” szerkesztősége és kiadóhivatala: Budapest, II., Donáti-utca 7. dr. Lendl Adolf intézete.

5846.901. Nyomatott Markovits és Garainál, Budapest, Lázár-utca 18.